

MARTIN ŠRAJER / 9. 3. 2016

Rudý kapitán

Temnou detektivku o nevyřešených zločinech StB slibuje filmová adaptace slovenského knižního bestselleru od autora, který si velmi obezřetně hlídá své soukromí. Hlavního hrdinu snímku neztvární Oldřich Kaiser, jehož tvář na nás přísně hledí z plakátu, nýbrž jeden z nejobsazovanějších polských herců Maciej Stuhr.[1]

Identita slovenského spisovatele vystupujícího pod pseudonymem Dominik Dán je stejně záhadná jako zločiny, ke kterým dochází v jeho knihách. S médii komunikuje výhradně elektronicky. Nevíme, jak vypadá a kolik mu je let. Podle lehce konspiračních teorií se jedná pouze o krycí jméno skupiny literárně nadaných kriminalistů. Ať je nositelem iniciál DD kdokoliv, nelze mu upřít mimořádný úspěch u čtenářů (přes 700 tisíc prodaných knih) a neúnavné tempo publikování. Počínaje rokem 2005, kdy se v knihkupectvích objevil debutový román *Popol všetkých zarovná*, vyšly každoročně dvě knihy (vždy v létě a v zimě) s Dánovým jménem na obálce. Recenzenti je srovnávají s tvorbou autorů skandinávských krimi nebo amerického detektivkáře Eda McBaina a chválí zejména napínavé vyprávění a věrohodný popis policejního prostředí a vyšetřovacích postupů.

Vedle dějiště, kterým je alternativní verze Bratislavy (v knihách přejmenovaná na Naše město) spojují Dánovy knihy kriminální případy, jichž se ujímají detektivové z oddělení vražd. Na vyšetřování většiny z nich se měl podílet sám Dán. S hledáním vhodných námětů mu údajně pomáhá více než dvacetiletá kriminalistická praxe. Mnohaletým zkušenostem odpovídá časové rozpětí jednotlivých příběhů od konce 80. let až po současnost. Jako konzultant a scenárista se Dán podílel na sedmidílném slovenském televizním seriálu *Kriminálka Staré Město* (2010). Jeho první zfilmovanou knihou nicméně bude až ta, která vyšla jako šestá v pořadí – *Červený kapitán*.^[2]

Titulním kapitánem je bývalý vyšetřovatel StB (Oldřich Kaiser), který si zlověstnou přezdívku vysloužil za svou krvavou práci při výsleších osob nepohodlných

komunistickému režimu. Jednou z „kapitánových“ obětí byl zřejmě kostelník Klokner, jehož mrtvola s hřebíkem zaraženým v hlavě je v létě roku 1992 nalezena při rekonstrukci hřbitova. Vyšetření zločinu se stává úkolem pro začínajícího detektiva Richarda Krauze (Maciej Stuhr), který postupně zjišťuje, že StB vydírala církev na základě nikdy nenalezeného kompromitujícího spisu. Krauz ovšem není jediný, kdo chce specialistu na výsledky, jež mnohdy končily smrtí, najít.

Slovensko-česko-polský koprodukční krimithriller je snímkem sedmatřicetiletého Michala Kollára, jehož produkční společnost Fog'n'Desire Films se podílela na filmech *Klauni* (2013) nebo *Domácí péče* (2015). Knižní bestseller slibuje zfilmovat natolik svědomitě, aby byli spokojeni i Dánovi nejoddanější fanoušci. Ty ale pravděpodobně nepotěší informace, že za oběť krácení dějově hutné předlohy padla celá linie s templářským pokladem. Jistou zárukou důslednosti při zpracování na druhou stranu představuje štědrý rozpočet, který se i díky podpoře z evropského grantu MEDIA přehoupl přes dva miliony eur, a nezvykle dlouhá doba natáčení.

První klapka filmu, jehož scénář byl Státnímu fondu kinematografie předložen na konci roku 2013, padla 24. července 2014 v Olomouci. Odtud se štáb přemístil do Krakova, Bratislavy, Brna nebo na dálnici u Lovosic. V létě následujícího roku probíhaly dotáčky v Praze, Berouně a Teplicích. Podstatná část interiérových scén vznikala v barrandovských ateliérech. Do hlavní role byl záměrně vybrán polský herec Maciej Stuhr, jehož zdejší mediální obraz není podle tvůrců poskvrněn bulvárem nebo vystupováním v televizi, a čeští i slovenští diváci budou tudíž vnímat spíše postavu než celebritu, která ji hraje.^[3] Kollára zároveň zaujala Stuhrova kombinace „chlapecké zranitelnosti a chlapské tvrdosti“.

Své slovenské repliky se syn Jerzyho Stuhra musel naučit foneticky, aby se mu David Novotný při postsynchronech mohl snáze „trefit do pusy“. Zatímco kameraman Kacper Fertacz mohl s představitelem hlavní role komunikovat ve své mateřské polštině, ostatní herci se s ním dorozumívali česky (Michal Suchánek, Martin Finger) nebo slovensky (Marián Geišberg, Zuzana Kronerová, Ladislav Chudík ve své poslední filmové roli). Kolik slov na place pronesl tajuplný Dominik Dán, najatý jako technický konzultant, není známo. Výběr Stuhra pro roli svého knižního alter ega i scénář se všemi odchylkami od předlohy ale prý osobně schválil.

Film odehrávající se v atmosféře blížícího se rozpadu federace a zároveň upozorňující na zločiny minulosti ještě dálnější dozajista nebude nostalgickým ohlédnutím za reálným socialismem a divokými devadesátými léty. Zda se tvůrci dokázali vyvarovat také opačného extrému a nelíčí minulé období pouze v černých barvách, uvidíme od 10. března, kdy *Rudý kapitán* vstoupí do české i slovenské distribuce.

Rudý kapitán (ČR, SR, Polsko 2016), scénář: Miro Šifra, Michal Kollár, Anna Fifíková, režie: Michal Kollár, kamera: Kacper Fertacz, hudba: Petr Ostrouchov, střih: Lucie Haladová, hrají: Maciej Stuhr, Oldřich Kaiser, Martin Finger, Michal Suchánek, Marián Geišberg, Zuzana Kronerová, Ladislav Chudík, Martin Pechlát, ad. A-Company, 115 min. Premiéra: 10. 3. 2016.

Poznámky:

[1] Přestože existují také varianty plakátu se Stuhrem a s Michalem Suchánkem, český distributor se při „pokrývání“ veřejného prostoru rozhodl vsadit na Kaisera.

[2] V češtině knihu nejprve v roce 2010 vydalo nakladatelství XYZ pod názvem *Kapitán Smrt*, podruhé vyšla díky Slovartu vloni jako *Rudý kapitán*. Sice ve stejném překladu, ale doplněna o fotografie z filmu.

[3] Kromě několika polských filmů uvedených ve zdejších kinech jsme ovšem Stuhra mohli vidět také v česko-polské *Operaci Dunaj* (2009) a slovensko-polsko-českém *Konfidentovi* (2012).